

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

XI

TOP / POJ / ODG / TDR

B7

SL

OL: DE

PLATFORMA VELIKE ZVERI IN PROSTOŽIVEČI PARKLJARJI

A Poročilo predsedstva Platforme (Liechtenstein)

B Predlog sklepa

Prilogi:

Priloga 1: Pravni okvir

Priloga 2: Referenčni okvir

A Poročilo predsedstva Platforme (Lihtenštajn)

1. IZHODIŠČNI POLOŽAJ

Platforma Veliki plenilci in prostoživeči kopitarji je bila ustanovljena na X. Alpski konferenci v Evianu v Franciji, sočasno je bilo njeno predsedovanje dodeljeno Lihtenštajnu.

V skladu z mandatom, ki ga je sprejela Alpska konferenca, je naloga platforme obravnava vprašanj v zvezi z ohranjanjem, varstvom in rabo velikih plenilcev in prosto živečih kopitarjev ter predlaganje rešitev za izravnavo različnih interesov in zahtev po rabi, zlasti pri usklajevanju med prostorskim načrtovanjem, kmetijstvom in gozdarstvom, varstvom narave in lovstvom. V ta namen mora platforma obravnavati presečne teme različnih protokolov Alpske konvencije in si prizadevati za dialog in sodelovanje s predstavniki zadevnih državnih in nedržavnih ustanov, ter razvijati usklajene strategije in zasnove ob upoštevanju ekoloških, ekonomskih in socialno-kulturnih danosti.

2. DEJAVNOSTI V OBDOBJU PO X. ALPSKI KONFERENCI

2.1 Cilj

Različne razvojne tendence in procesi v posameznih gospodarskih sektorjih na različne načine vplivajo na socialno-ekonomski in ekološki sistem Alp. Pri tem večinoma sprožajo celovite spremembe, ki zadevajo številna področja ukrepanja. Njihove vzroke in učinke je treba pri konkretnem načrtovanju in izvajanju ukrepov ustrezno upoštevati in pri tem uporabiti celovit pristop.

Za alpsko območje bo po eni strani izziv prepoznati nove okvirne pogoje kot priložnosti za dolgoročno ohranitev naravne in kulturne pokrajine z njeno biotsko raznovrstnostjo v celoti, po drugi strani pa je treba te okvirne pogoje razumeti predvsem tudi kot možnost za času primerno nadaljevanje tradicionalnih oblik rabe in trajnostni razvoj gorskih območij. Pri tem je prav tako izredno pomembno najti, denimo, ravnovesje med javnimi in lastniškimi interesi za zagotavljanje celovitih gozdnih storitev in zasebnimi interesi za vzdrževanje višjega staleža parkljaste divjadi kot tudi med javnim interesom za varstvo velikih plenilcev in lastninskimi pravicami do domačih živali: na podlagi rešitve, ki bo usklajena med pomembnimi deležniki, je treba uresničevati ustrezne ciljno usmerjene ukrepe. Prednosti Alpske konvencije so ravno v tem večsektorskem, celostnem razvijanju razumevanja s čezmejnimi učinkom.

Platforma Veliki plenilci in prostoživeči kopitarji si je zato postavila cilj, da bo do XI. Alpske konference dosegla enotno soglasje o:

- uravnoveženem ciljnem sistemu kot skupnem orientacijskem okvirju za prihodnje delovanje in

- strategijah delovanja, ki bodo zagotavljale projektne ideje za prihodnje skupno sodelovanje, ki bo temeljilo na enotnem pristopu.

2.2 Seje in način dela

Platforma Veliki plenilci in prostoživeči kopitarji se je sestala na naslednjih šestih sejah:

- oktobra 2009 (Vaduz): Uvod v vsebinsko področje, ki zadeva različne gospodarske sektorje, odkrivanje ekološkega, ekonomskega in sociološkega ravnovesja glede odnosov med prosto živečimi živalmi in družbo, spoznavanje raznolikih razmer v različnih državah;
- februarja 2010 (Innsbruck): posvetovanje z različnimi interesnimi skupinami zunaj organov Alpske konvencije in razprava;
- junija 2010 (Vaduz): ocena in razprava glede obsežnega vprašalnika, ki so ga izdelali nacionalni predstavniki ob sodelovanju različnih interesnih skupin s ciljem, da se na podlagi vseh vprašalnikov zberejo informacije o raznolikosti in po možnosti regionalnih razlikah ter iz tega izhajajočih stališčih, ki obstajajo v sistemu prosto živečih živali in družbe;
- oktobra 2010 (Vaduz): neovrednoten seznam odgovorov oz. izjav iz vprašalnika v analizi SWOT: prednosti – obstoječe regulativne strukture, ciljni sistemi, strategije in ukrepi; slabosti – obstoječi moteči dejavniki; priložnosti – kaj je mogoče narediti pozitivnega; nevarnosti – kaj so možne posledice; stranski pojavi ali učinki ob izvajanju dejavnosti.

Izdelava osnutka uravnoteženega ciljnega sistema kot skupnega orientacijskega okvirja s strategijami delovanja na področju prosto živečih živali in družbe.

- januarja 2011 (Innsbruck): temeljna razprava o vključenosti platforme v ekološko, ekonomsko in družbeno okolje kot tudi o razumevanju njene vloge, razprava o poročilu dela in predložitvi sklepa, ki ga sprejme Alpska konferenca;
- februarja 2011 (Innsbruck): razprava o rezultatih nacionalne obravnave glede ciljnega in strateškega dokumenta (priloga 2).

Informacije o udeležencih različnih dejavnosti platforme, o nacionalnih prispevkih in prispevkih zainteresiranih skupin kot tudi o nadaljnjih dejavnostih platforme na www.alpconv.org/theconvention/conv06 .

3. OCENA DEJAVNOSTI IN POGLED NAPREJ

V skladu s cilji kakovosti in delovanja, opredeljenimi v Alpski konvenciji in njenih protokolih, mora platforma Veliki plenilci in prostoživeči kopitarji imeti pregled nad vsemi tistimi gospodarskimi sektorji, ki močno vplivajo na področje prostoživečih živali in družbe.

Ob upoštevanju razmer v posameznih državah ter lokalnih, regionalnih in nacionalnih predstavnikov posameznih gospodarskih sektorjev je platforma oblikovala uravnotežene ciljne sisteme in strategije delovanja, ki primerno poglobljeno obravnavajo konkretno tematiko. Pri tem lahko zahtevanemu integralnemu načinu razmišljanja ustreza le, če v središče pozornosti ne postavlja posameznega bitja, pa naj bo to jelen ali volk, bela jelka ali ovca. Prav zato, ker ima človek s svojimi upravičenimi lastniškimi zahtevami in zahtevami po rabi narave in pokrajine na koncu vedno odločilno vlogo, mora platforma svoja razmišljanja osredotočiti na razmerja med prosto živečimi živalmi in družbo: ekološke, ekonomske in socialno-kulturne interese je treba trajnostno usklajevati in razvijati s celovitim pristopom.

Med naslednjim predsedovanjem Alpski konferenci bo treba po eni strani določiti strategije delovanja, ki jih je treba prednostno izvajati, in jih nato povzeti v enoletnem programu dela; po drugi strani pa znotraj teh prednostnih področij delovanja uvajati projekte sodelovanja tam, kjer bo s skupnim delovanjem zastavljeni skupni cilj mogoče doseči učinkoviteje in uspešneje ter s trajnejšim učinkom, pa naj bo to zgolj prek skupne meje ali pa prek celotnega alpskega loka. V tem kontekstu je tudi pomembno najti dolgoročno vzdržno ravnovesje med subsidiarnimi rešitvami in obveznostjo k vsealpski solidarni skupnosti.

Trajnostno upravljanje prosto živečih živali se lahko dolgoročno uresničuje le, če se tu odraža širša družbena volja: od družbe se vedno bolj zahteva, da na regionalni, nacionalni in meddržavni ravni odloča, kako želi ravnati s prosto živečimi živali in njihovimi življenjskim prostorom kot tudi z medsebojnimi vplivi na področju odnosov med prosto živečimi živalmi in družbo – ob presoji in usklajevanju ekoloških, ekonomskih in družbenih interesov.

B Predlog sklepa

„Alpska konferenca

1. se seznanj s poročilom predsedstva Platforme „Veliki plenilci in divji parkljevci“,
2. se zavzema za večsektorsko, celostno in čezmejno razumevanje področja prostoživečih živali in družbe ter je sklenila, da Platformo „Veliki plenilci in divji parkljevci“ preimenuje v „Veliki plenilci in divji parkljevci ter družba“ (Divje živali in družba – WISO),
3. se seznanj z referenčnim okvirjem, izdelanim s strani Platforme, kot podlago za čezmejne projekte sodelovanja,
4. pooblašča Švico za predsedovanje Platformi v obdobju do XII. Alpske konference,
5. pooblašča Platformo, da okrepi delovanje zlasti na naslednjih področjih:
  - razvijanje vsealpskega programa monitoringa za velike plenilce;
  - popis števila in razširjenosti alpskega kozoroga;
  - izmenjava programov posredovanja informacij in znanja kot tudi programov za spodbujanje znanja prebivalstva na področju živali in družbe.

Priloga 1: Pravni okvir

Pravni okvir Alpske konvencije

V skladu s prvim odstavkom 2. člena Alpske konvencije pogodbenice... „...zagotavljajo enotno politiko za ohranitev in varstvo Alp. Pri tem enako upoštevajo interese vseh alpskih držav, njihovih alpskih regij ter Evropske gospodarske skupnosti. Čezmejno sodelovanje v alpskem protoru se okrepi ter prostorsko in strokovno razširi.“ V skladu s 1. členom Protokola Varstvo narave in urejanje krajine“ je cilj „zagotoviti varovanje in urejanje in po potrebi obnavljanje narave in krajine pri izvajanju Alpske konvencije in ob upoštevanju interesov lokalnega prebivalstva, da bi trajno zagotovili nemoteno delovanje ekosistemov, ohranjanje krajinskih prvin in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst vključno z njihovim naravnim življenjskim prostorom .....v njeni celovitosti.“ V skladu s 3. členom istega protokola se „pogodbenice zavezujejo, da bodo sodelovale .....pri ustvarjanju mrež biotopov, izdelavi zasnov, programov in/ali načrtov za krajinsko urejanje, ...kot pri vseh ostalih ukrepih za varstvo prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.“

V skladu s 3. členom „Politika urejanja prostora in trajnostnega razvoja teži k pravočasnemu usklajevanju gospodarskih interesov z zahtevami varstva okolja, zlasti glede na: a) ohranjanje in ponovno vzpostavljanje ekološkega ravnotežja in biotske raznovrstnosti alpskih regij, in d) varstvo redkih ekosistemov, vrst in krajinskih prvin. V skladu s četrtem odstavkom 9. člena istega protokola „načrti in/ali programi za urejanje prostora in trajnostni razvoj obsegajo na najustreznejši ravni in v skladu s posameznimi prostorskimi danostmi, zlasti: a) določitev območij varstva narave in krajine in b) določitev območij miru in drugih območij, na katerih bodo objekti in naprave ter druge moteče dejavnosti omejene ali prepovedane.“

V skladu s 13. členom protokola Hribovsko kmetijstvo“ se pogodbenice zavzemajo, „da se pašništvo in stalež divjadi uravnava z ustreznimi predpisi tako, da ne nastaja pretirana škoda v gozdu in na kmetijskih zemljiščih.“

V skladu z 2. členom, črka b) Protokola „Gorski gozd“ se pogodbenice zavezujejo, da bodo cilje tega protokola upoštevale tudi v svoji politiki na drugih področjih. „To velja zlasti za navedena področja: b) Stalež parkljaste divjadi - Stalež parkljaste divjadi je treba omejiti do mere, , ki brez posebnih varovalnih ukrepov omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov. Za obmejna območja se pogodbenice zavezujejo, da bodo medsebojno uskladile ukrepe za uravnavanje staleža živali ter v interesu varstva okolja , se pogodbenice zavzemajo za ponovno naselitev plenilcev v skladu s celotnimi potrebami območja.“

Ocena Odbora za preverjanje Alpske konference

Odbor za preverjanje v svojem poročilu, ki je bilo novembra 2008 predloženo Stalnemu odboru Alpske konference na njegovi 38. seji, v zvezi z izvajanjem Alpske konvencije in njenih protokolov meni „da morajo pogodbenice Alpske konference nujno

sprejeti vse potrebne ukrepe za učinkovitejše izpolnjevanje svojih obveznosti, zlasti v zvezi z naslednjimi točkami:

- upoštevanje ciljev protokola Gorski gozd in drugih politik v skladu z 2. členom, zlasti ciljev „omejevanja staleža parkljaste divjadi do mere, ki brez posebnih varovalnih ukrepov omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov“;
- rešitve za izravnavo različnih interesov in zahtev rabe, še zlasti pri usklajevanju med prostorskim načrtovanjem, kmetijstvom in gozdarstvom, varstvom narave in lovstvom;
- izboljšati usklajevanje sektorskih politik;
- posvetiti posebno pozornost izpolnjevanju tistih obveznosti Alpske konvencije in njenih protokolov, ki jih je mogoče izpolniti samo s skupnimi prizadevanji.

Povezana zakonodaja

Za ustrezno razvijanje ciljev kakovosti in akcijskih ciljev, sprejetih v okviru Alpske konvencije, je neobhodno potrebno, da platforma upošteva pravo zadevnih besedil pogodb, na primer zlasti določbe Direktive o varstvu flore, favne in habitatov (92/43/EEC), Sporazuma o ohranitvi prosto živečega evropskega živalstva in rastlinstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija 1979), Sporazuma o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali (Bonnska konvencija 1979) in Konvencije o biološki raznovrstnosti (1992).